

2010

Strategie ochrany krajinného rázu kraje Vysočina

E: Zásady ochrany krajinného rázu

Základní ochranné podmínky a zásady

Ochranné podmínky vymezených územních jednotek

Podklady pro územně plánovací dokumentaci

Roman Bukáček, Martin Culek, Pavlína Bukáčková, Petr Matějka, Jiří Chroust, Josef Rusňák

STUDIO B&M

červen 2010

E. Zásady ochrany krajinného rázu

1 Výklad k dokumentu

Originalita krajiny každého území tkví především v jeho hodnotách. Ty jsou vnímány buď jako pozitivní nebo negativní jak uvádí ve své metodice autoři Bukáček, Matějka (1998). Pozitivní hodnoty společně vytváří estetickou hodnotu krajinného rázu, „estetiku krajiny“. Jsou původci toho, proč je krajina člověku něčím milá a působí na něj příznivě. Oproti tomu hodnoty záporné – negativní, působí na člověka nepříjemně, útočně, vyvolávají určitý druh nepříjemného stresu.

Nositeli hodnot krajinného rázu jsou tzv. znaky, které tvoří prvky či složky krajiny uplatňující jakýmkoliv senzuačně zachytitelným projevem – vizuálně, zvukem, hmatatelně, pachem, chutí či formou mimosmyslového podprahového vnímání.

Vnímání hodnot je u každého jedince originální a hranice mezi nepříjemným a pozitivním je tak poměrně proměnlivá. V hodnocení krajinného rázu konkrétního územního prostoru hraje významnou roli proces identifikace znaků a určení jejich hodnot. Identifikací autor nebo kolektiv či společnost vyjadřuje vnímání hodnot a nastavuje hranici mezi přijatelným a nepříjemným, akceptovatelným a neakceptovatelným, pozitivním a negativním. Nastavení hodnot se nemůže v takovémto hodnocení odvíjet na základě individuálního přístupu autora odborníka, ale na základě určité formy objektivizace. Znamená to, že toto nastavení vychází především ze společenského konsensu. Ten však nemůže mít jednoznačnou přednost před individualitou. Hodnocení musí zajistit i ochranu určité originality, která oslovuje třeba jen menší skupinu obyvatel (nikoliv však zájmovou skupinu, jak bývá často zaměňováno). Jde především o různé formy umění, které je vnímáno vždy individuálně a mnohdy rozporuplně, artefakty z minulých období upozorňující na určitý vývoj (různé druhy památek), ale též přírodní, mnohdy na první pohled nepřiliš etnicky působící, stanoviště.

Avšak hodnotu krajinného rázu určitého území nelze vnímat jen přes estetický kontext. Takové vnímání hodnot krajinného rázu by bylo příliš neúplné. Je třeba brát v úvahu především vztahy v krajině, které tvoří velké množství podprahových informací, jenž je možné v krajině číst či jen vnímat a cítit. Vztahy jsou vůdčí silou vzniku mnoha krajinných entit a jejich existence vychází z přírodního rámce a lidské činnosti v daném prostoru. Jsou-li v souladu s přírodním rámcem, pak mluvíme o tom, že jsou harmonické.

Hodnocení je tedy proces, který vyjadřuje dohodu deklarující fakt vnímání pozitivního a negativního. Objektivizací je identifikace znaků, které jsou nositeli hodnot a stanovení jejich významu pro daný územní prostor, oblast nebo místo s ohledem na jeho širší územní vztahy přesahující hranice prostoru. Tyto znaky jsou uvedeny u každého vymezeného prostoru a kategorizovány dle svého původu na přírodní, historické, kulturní a vztahové. Znaky společně tvoří určitý charakter krajinného rázu daného území a vyjadřují pozitivní i negativní hodnotu.

Jak uvádí autoři zmíněné metodiky je ochrana krajinného rázu především ochranou deklarovaných pozitivních hodnot a eliminací toho co tyto hodnoty snižuje (Bukáček, Matějka 1998). Nejinak tomu je ve Strategii ochrany krajinného rázu kraje Vysočina. Strategie ochrany krajinného rázu předkládá v předchozích analytických a rozborových částech identifikaci a hodnocení přítomných hodnot

krajinného rázu. Zásady ochrany krajinného rázu předkládají ochranné podmínky a zásady vedoucí k zachování existujících identifikovaných pozitivních hodnot a návrh eliminace uplatnění elementů, které tyto hodnoty snižují.

Ochrana identifikovaných hodnot na úrovni kraje by měla být zajištěna jednak pomocí zásad pro územní plánování na úrovni ZÚR, ale též pomocí ochranných podmínek a doporučení na úrovni ochrany krajinného rázu ve smyslu §12 zákona č. 114/92 Sb. Z toho vychází uspořádání následujících kapitol.

Deklarace hodnot krajinného rázu kraje Vysočina - obsahuje deklaraci entit, které budou z pohledu ochrany krajinného rázu na úrovni kraje určitým způsobem ochráněny a deklaraci jejich ochrany ve smyslu ochrany krajinného rázu krajiny kraje Vysočina.

Zásady ochrany krajinného rázu - uvádí se zásady k zajištění ochrany krajinného rázu na úrovni celého kraje vysočina. Chráněny jsou významné a typické entity krajiny Vysočiny, které tvoří její nezaměnitelný krajinný ráz. Tyto zásady jsou určeny pro implementaci do ZÚR kraje.

Ochranné podmínky oblastí krajinného rázu - uvádí ochranné podmínky jednotlivých vymezených územních jednotek, oblastí a míst krajinného rázu.

Doporučení a požadavky v rozvoji území - uvádí doporučení a podklady pro územní plánování. Doporučení a podklady vychází ze zásad ochrany krajinného rázu a z ochranných podmínek vztahených k jednotlivým pozitivním znakům krajinného rázu.

Implementace podmínek do nástrojů - uvádí implementaci ochrany krajinného rázu do strategických a koncepčních materiálů a územního plánování:

- zásad územního rozvoje
- územních plánů obcí
- plánů péče o ZCHÚ
- ochranné podmínky přírodních parků
- koncepcí ochrany krajiny a strategií rozvoje území.

2 Princip ochrany krajinného rázu vycházející z legislativního rámce

Ochrana krajinného rázu je zakotvena ve znění §12 zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny v úplném jeho znění (dále jen „zákon“). Uvedený paragraf deklaruje krajinný ráz jako *přírodní, kulturní a historickou charakteristiku určitého místa či oblasti, zajišťuje jeho ochranu před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotou*. Podle tohoto znění mohou být *zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině*. Zákon dále uvádí, že *k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody*. Podrobnosti

ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem, které tak doposud neučinilo.

Ochrana krajinného rázu ve smyslu tohoto znění spočívá v zachování estetické a přírodní hodnoty krajinného rázu určité oblasti či místa. Krajinný ráz je utvářen třemi charakteristikami: přírodní, kulturní a historickou. Dále musí být brán ohled na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a vztahů v krajině.

Jak je výše uvedeno, princip ochrany krajinného rázu spočívá v ochraně těch znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu daného území, které společně vytváří estetickou a přírodní hodnotu, vztahy a měřítko. Jinými slovy ochranu všech přírodních elementů krajiny, neboť ty jsou považovány vždy za pozitivní (vyjma výrazných přírodních disturbancí), a ochranu těch kulturních elementů krajiny, které jsou všeobecně (konsenzuálně) přijímány za pozitivní a které jsou v souladu s přírodními podmínkami území.

V hodnocení krajinného rázu ve smyslu tohoto ustanovení je nutné tedy sledovat několik vlastností krajiny: **přítomnost přírodních elementů krajiny**, které společně vytváří **přírodní charakteristiku krajinného rázu** daného území, analýza struktury a textury krajiny a **přítomnost kulturních prvků** vytvářejících **kulturní charakteristiku** a **zjištění historického kontextu** území daného vývojem v čase, čímž získáváme **historickou charakteristiku** daného území (oblast či místo). Dále sledujeme vztah kulturních prvků k přírodnímu rámci, ve kterém platí vztah:

- kulturní prvky a jejich konfigurace respektují přírodní podmínky území, pak hovoříme o **harmonickém vztahu v krajině a harmonickém měřítku**
- kulturní prvky nerespektují přírodní podmínky území, pak hovoříme o nesouladu

Sledujeme **vztahy a kulturních prvků navzájem** (funkční vztahy) a **vztah přírodního rámce, struktury a textury krajiny** (prostorové vztahy).

Též sledujeme **harmonické měřítko krajiny**, které lze vyjádřit souladem proporcí kulturních prvků s přírodním rámcem území a s převažujícími proporcemi všech prvků v území.

3 Sledované znaky krajiny vytvářející pozitivní hodnotu krajinného rázu území kraje Vysočina a jejich ochrana v obecné rovině

Krajina území kraje je utvářena nespočtem typických znaků krajinného rázu, jejichž konfigurace a uplatnění vytváří nezaměnitelnou tvář mnoha prostorů. Tyto znaky se uplatňují buď v celém území kraje (opakují se), nebo jen v daném místě, některé jsou ojedinělé, ale pro svůj přírodní nebo kulturní a historický význam nesou jedinečnou hodnotu. Opakující se znaky vytváří tvář krajiny celého kraje, znaky daného místa tvoří jeho specificky se odlišující charakter a znaky ojedinělé jsou mnohdy dominantami a často vytváří pro svou hodnotu ikonu daného místa.

Znaky krajinného rázu lze rozdělit dle jejich charakteru na:

- přírodní
- kulturní

- historické

dále podle vztahů v krajině:

- znaky definující prostorový vztah
- znaky definující funkční vztah
- znaky identifikující dominantu

a měřítka krajiny:

- znaky identifikující proporce v krajině.

Sledované entity mohou být buď určitým konkrétním znakem (např. stromořadí s věkovitými stromy, významný zalesněný horizont vytvářející krajinný předěl, hospodářské lesy s pravidelnými okraji), nebo souborem určitých znaků krajinného rázu různé povahy (např. sídlo a jeho okraje, zaříznuté údolí řeky, strmý svah se sady a drobnými cestami respektujícími reliéf aj.).

Určité znaky mohou být součástí zvláště chráněného území nebo předmětem památkové ochrany. Taková místa představující vymezené zahájené prostory jsou v materiálu definována jako indikátory zvýšených hodnot (přírodní, kulturní). Jde především o ZCHÚ, VKP, památkové objekty, rezervace a zóny.

3.1 Znaky přírodní povahy

Tabulka uvádí obecné zásady ochrany znaků přírodní povahy z pohledu zachování pozitivních hodnot krajinného rázu:

Znak přírodní povahy	Ochrana
ojedinělé balvany a drobé skalní výchozy	Zachovat jejich charakter, zajistit ochranu před jejich odtraňováním z krajiny
skaliska, skalní města	Zachovat přírodní charakter skalního útvaru a jeho okolí
zalesněné prostory uzavírající horizont	Zabránit rozsáhlému odlesňování a vytváření holin, tvorbě pohledově necitlivě vedených průseků, výstabě exotických druhů dřevin vytvářejících nepřirozený porost v pohledově dominantním prostoru
zalesněné prostory vytvářející pozadí či kulisu krajiny	Zabránit rozsáhlému odlesňování jež by změnilo pohledový charakter kulisy, tvorbě pohledově necitlivě vedených průseků
zalesněné prostory vymezující místa či oblasti	Zabránit zásahům do okrajů lesních porostů, které by mohly narušit vymezení, pokud není toto vymezení plánováno z důvodu pozitivní změny
zalesněné prostory vytvářející typický interiér místa či oblasti	Zabránit zásahům měnícím podstatně charakter interiéru daného územního prostoru
členité okraje lesů (s významným podílem listnatých dřevin a keří)	Zabránit geometrizaci okraje lesa a zajistit ochranu porostního pláště
vrostlá zeleň vytvářející shluky (remízky, drobné lesíky, náletové dřeviny)	Zajistit ochranu zeleně před smýcením, pakliže nejde o krajinářskou úpravu za účelem zvýšení pozitivní hodnoty krajinného rázu
vzrostlá zeleň doprovázející liniové objekty v krajině a stromořadí (meze, komunikace, vodní toky, aleje...)	Zajistit ochranu zeleně před smýcením, pakliže nejde o krajinářskou úpravu za účelem zvýšení pozitivní hodnoty krajinného rázu
parková zeleň v sídlech a jejich okrajích a parková zeleň komponovaných prostorů	Zajistit ochranu zeleně a její kultivaci vhodnými pěstebními zásahy a podporovat obnovu zeleně, zabránit hlavovému řezu

	vzrostlých věkovitých dřevin
solitérní vzrostlá zeleň	Zajistit ochranu takové zeleně pakliže utváří typický znak oblasti či místa
(květnaté, kulturní) louky a pastviny vytvářející zelené plochy v krajině nenarušené zástavbou	Podporovat zvyšování biodiverzity lučních ekosystémů a extenzivní formy hospodaření, zajistit ochranu květnatých luk dotvářejících místa a drobné prostory
mokřady doprovázející sníženiny, prameniště a okraje vodních nádrží či toků s typickou vegetací vrbín a olšin	Zajistit ochranu mokřdů jak z pohledu zachování stanoviště, tak z pohledu zachování typického obrazu lokalit uplatňujícího se v krajině
drobné zelené pásy doprovázející liniové prvky v krajině (příkopy komunikací, okraje polí apod.)	Podporovat oddělování bloků orné od komunikací a od okraje lesa zelenými pásy
vodní toky v původním přírodním korytě	Zabránit technickým úpravám vodních toků
nivy vodních toků a záplavová území	Zabránit odvodňování niv a výstavbě v jejich prostorech

3.2 Znaky historické povahy

Tabulka uvádí obecné zásady ochrany znaků historické povahy z pohledu zachování pozitivních hodnot krajinného rázu:

Znak historické povahy	Ochrana
dochované prvky historického členění krajiny v podobě mezí a remízků, sítě úvozových cest a spojujících komunikací	Zajistit ochranu před odstraněním z krajiny, dbát na zachování jejich přírodě blízkého charakteru, zachovávat nedotčené pohledově exponované partie bez technicistních staveb
dochovaná síť komunikací v historické stopě	Zachovávat komunikační síť a při budování dálkových komunikací vyžadovat brání ohledu na dochované partie
sídla s převahou tradičních objektů původní lidové či měšťanské architektury v dochovaném prostorovém uspořádání těchto objektů	Přísně zachovávat při rozvoji sídel tradiční prostorové uspořádání, novostavby architektonicky řešit s maximálním ohledem na okolní zástavbu s respektováním prostorového, hmotového uspořádání a poměru zastavěných a volných ploch, orientace a tradičních urbanistických pravidel (vzdálenosti staveb, uliční čára, čára zastavitelnosti aj.)
dochovaná typická silueta sídla	Zabránit výstavbě objektů narušujících typickou siluetu
dochovaný obraz sídla v krajině	Zabránit výstavbě objektů narušujících z významných pohledových os na sídlo tento obraz nerespektováním uspořádání hmot, proporcí a barevností
zachovaný významný a pohledově se uplatňující artefakt v krajině svědčící o historickém vývoji krajiny a sídla	Zabránit pohledové kontaminaci nevhodnými úpravami či stavbami, zachovat pohledové osy
objekt vysokých historických hodnot vytvářející znak v krajině (panské sídlo, komponované prostory, dochované památkové objekty, hrad, zřícenina hradu, sakrální stavby apod.)	Zabránit pohledové kontaminaci nevhodnými úpravami či stavbami, zachovat pohledové osy, zabránit výstavbě konkurenční dominanty, zachovat obraz daného objektu a jeho krajinný rámec
dochované aleje a stromořadí	Zachovat jejich historickou hodnotu obnovou

3.3 Znaky kulturní povahy

Tabulka uvádí obecné zásady ochrany znaků historické povahy z pohledu zachování pozitivních hodnot krajinného rázu:

Znak kulturní povahy	Ochrana
využití krajiny respektující přírodní podmínky vytvářející charakter krajiny (pastviny, sady, mozaika polí a luk aj.)	zabránit výrazné intenzifikaci vyžadujícím změny charakteru krajiny
louky, zahrady a sady v okrajích sídla vytvářející	Zachovávat charakter prostorů humen, zabránit vzniku

humna	zástavby v těchto prostorech
významné stavební objekty vyznačující se cennou architekturou	Zachovat prostor stavby a její pohledové uplatnění
stromořadí a záměrně komponované krajiny vytvářející estetické kulturní prostory	Zachovat charakter prostoru, dbát na estetickou hodnotu a harmonii s krajinným rámcem
vodní nádrže s vyvinutými břehovými porosty vytvářející malebné prostory	Zachovat přírodní charakter, zamezit výstavbě nevhodných účelových staveb narušujících přírodní scenérii
drobná sakrální architektura ve volné krajině	Zachovávat odpovídající pohledový prostor bez výstavby a bez
sídelní struktura respektující krajinný rámeček a historický kontext	Zachovávat citlivé začlenění sídla do krajiny, respektovat převažující podlažnost, dominanty sídla, zeleň a humna

3.4 Znaky utvářející harmonické vztahy v krajině a harmonické měřítko

Tabulka uvádí obecné zásady ochrany znaků utvářejících harmonické vztahy v krajině a harmonické měřítko povahy z pohledu zachování pozitivních hodnot krajinného rázu:

Znak utvářející vztahy a měřítko	Ochrana
nerušené horizonty nebo nenarušené dílčí pohledově exponované partie	Zachovávat nadále nenarušené partie uzavírající horizont
významné krajinné předěly bez narušení	Zachovávat charakter horizontu, zabránit výstavbě objektů uplatňujících se v pohledově exponovaných částech horizontu
významné vyvýšeniny a rozhledová místa	Zachovat průhledy na krajinné scenérie, neumísťovat stavební objekty do prostoru významných vyvýšenin a rozhledových míst
výškové dominanty krajiny	Zachovat jejich výhradní postavení jako dominanty, zamezit výstavbě výškových objektů narušujících jejich uplatnění v krajinném obraze a krajinné scéně
kuturní dominanty krajiny	Zachovat jejich význam, zajistit ochranu jejich uplatnění v krajinné scéně či obraze nebo ochranou jejich charakteru a typických znaků zachovat jejich význam, zamezit činností potlačujícím pohledové i duchovní uplatnění v krajinné scéně
pietní prostory, místa událostí	zachovat
převažující přírodní charakter krajinné scény nebo krajinného obrazu	zachovat přírodní charakter, zamezit umístování technicistních staveb nerespektujících přírodní rámeček území a přírodní hodnotu krajinného rázu
prostory záměrně komponované krajiny	Zachovat charakter prostoru vycházející z plánu a ideí jeho založení, zamezit výstavbě objektů narušujících celek nebo jen část komponovaného prostoru, zamezit výstavbě ve vnějším prostředí nevhodně se pohledově či jinak uplatňující v interiéru komponovaného prostoru, zachovat důležité vazby komponovaného prostoru s jeho krajinným rámcem a případnými objekty v krajině včetně ochrany těchto objektů
dochované funkční vztahy sídla a jeho krajinného rámce v podobě stále aktivně využívaných úvozových cest, sadů, obdělávaných pozemků ze sídla, napojení sídla na jeho krajinný prostor	Zachovat vztahy a posilovat a podporovat je, podporovat výsadbu zeleně v okolí sídla a vznik odpočinkových a výletních prostorů, podporovat agroturistiku, zamezit nepřiměřenému scelování půdy, nevhodné urbanizaci krajinného rámce, zamezit výstavbě nadměrných komunikací rušících tyto vztahy
pozitivní obraz sídla v krajině vytvářející malebnou vedutu	Zajistit ochranu typických znaků, které jej vytváří a zamezit výstavbě objektů narušujících jejich společné uplatnění
významné osy krajiny akcentovaná prostorovým uspořádáním prvků krajiny	Zachovat orientaci prvků daného typu, zajistit ochranu singularit a významných pólů osy v krajině, zamezit výstavbě nevhodných objektů vytvářejících krajinný pól nebo nevhodně se uplatňující singularitu
rytmus členění krajiny, její textura s převahou prvků respektujících přírodní podmínky, zejména reliéf krajiny, proporcí odpovídajících krajinnému rámcu vytvářejícími dojem celkové harmonie	Zabránit nevhodnému a objemnému scelování ploch, zamezit výstavbě objektů nerespektujících převažující proporce vytvářející měřítko krajiny daného prostoru
významné průhledy na krajinné scenérie	Zamezit výstavbě objektů narušujících obraz dané scenérie

4 Deklarace hodnot krajinného rázu kraje Vysočina a jejich ochrana

Uvedené znaky vytvářející pozitivní hodnoty krajinného rázu daného území lze vyjádřit v podobě základních hodnot území. Vyjmenování takových hodnot krajinného rázu kraje Vysočina umožňuje zajištění jejich ochrany na různých úrovních.

Krajinnými hodnotami jsou rozuměny pozitivní hodnoty vyjádřené rysy a znaky krajiny, které společně vytváří estetickou a přírodní hodnotu, harmonické vztahy a harmonické měřítko krajiny. Tyto rysy a znaky jsou původci typického charakteru hodnotných krajinných scénérií a vytváří hodnotné krajinné obrazy. Krajinné hodnoty jsou chráněny prostřednictvím ochrany krajinného rázu ve smyslu §12 zákona č. 114/92 Sb. a jsou přítomny:

- A. na úrovni širších územních vztahů – zahrnují více oblastí krajinného rázu
- B. na úrovni oblastí krajinného rázu
- C. na úrovni místa krajinného rázu

ad A: Na úrovni širších územních vztahů je nutné zajistit ochranu krajinného rázu ochranou:

- Nerušených významných horizontů a krajinných předělů, které uzavírají krajinné scénérie
- Zachováním významných krajinných os spojujících prvky územního prostoru
- Zachováním nenarušených výrazných vyvýšenin a terénních dominant převyšujících významem a uplatněním rámcem oblasti krajinného rázu vytvářejících exponované prostory
- Kulturních dominant, které svým významem převyšují svůj bezprostřední prostor
- Typické struktury sídel a jejich obvyklého začlenění do krajinného rámce (obraz sídla v krajině)
- Esteticky a přírodně hodnotných krajinných scénérií, území zvýšených hodnot – chráněné krajinné oblasti, přírodní parky, památkové zóny a vymezené krajinářsky exponované prostory vyznačující se zvýšenou estetickou hodnotou krajinného rázu

Ad B: Na úrovni oblastí krajinného rázu je nutné zajistit ochranu krajinného rázu ochranou:

- Znaků vytvářejících pozitivní hodnotu krajinného rázu
- Kulturních dominant
- Významných krajinných prvků a zvláště chráněných území
- Harmonických vztahů a harmonického měřítka v krajině

Ad C: Na úrovni dílčích prostorů vyznačujících se specifickými znaky vymezených jako místa krajinného rázu je nutné zajistit ochranu krajinného rázu ochranou:

- Znaků vytvářejících pozitivní hodnotu krajinného rázu
- Specifik odlišujících daný prostor za účelem zachování jeho originality

5 Zásady ochrany krajinného rázu

Zásady definují základní pravidla ochrany vymezených hodnot krajinného rázu na úrovni širších územních vztahů společné pro všechny územní části kraje Vysočina. Tyto zásady jsou uspořádány tak aby byla zajištěna ochrana hodnot krajinného rázu, ale zároveň i ochrana specifik ve smyslu úmluvy o krajině. Zásady by měly být implementovány v rámci opatření obecné povahy obecně jako jsou ZÚR kraje Vysočina.

1.1.1.1. Ochrana významných nerušených krajinných horizontů a krajinných předělů

5.1.1.1.1 Na úrovni ZÚR

- Zajistit ochranu nenarušených významných vymezených horizontů a krajinných předělů a zachovat tak jejich celistvost a obraz v krajině.
- Zamezit umístování nevhodných stavebních objektů a záměrů do prostoru nenarušených významných vymezených horizontů a krajinných předělů.

5.1.1.1.2 Na úrovni zpracování ÚP

- Nevymezovat funkční plochy umožňující výstavbu významně přesahující výšku významných vymezených horizontů a krajinných předělů.
- Zamezit výstavbě mimo zastavěná území v pohledově exponovaných partiích významných vymezených horizontů a krajinných předělů.
- Zajistit organizaci krajiny tak, aby nemohlo dojít k narušení významných vymezených horizontů a krajinných předělů.
- Stanovit regulativy zajišťující ochranu významných vymezených horizontů a krajinných předělů

5.1.1.1.3 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona . 114/92 Sb.

- Zamezit výstavbě objektů do pohledově exponovaných prostorů vytvářejících významný vymezený horizont nebo krajinný předěl, tak aby narušily jeho celistvost a obraz, nebo působily jako dominanta prostoru.
- Zamezit výstavbě objektů převyšujících daný vymezený horizont a narušujících tak jeho charakter a celistvost, včetně vzdálených objektů, které svou výškou a proporcemi převyšují daný horizont a pohledově se uplatní v jeho prostoru v krajinné scéně.

Zásada zajišťuje ochranu důležitého znaku harmonizujícího vztahy v krajině. Ochrana spočívá v nejen ochraně bezprostředního prostoru horizontu, kdy jej stavba může převýšit nebo doplnit, ale i ze vzdálenějších pohledově souvisejících míst, kdy může stavba nebo záměr horizont nevhodně pohledově „atakovat“. Stavba přesahující významný horizont se může uplatnit v několika krajinných prostorech zároveň jako výrazná dominanta.

1.1.1.2. Pohledové a skladebné osy krajiny

5.1.1.1.4 Na úrovni ZÚR

- Zajistit ochranu singularit a významných pólů osy v krajině, zamezit výstavbě nevhodných objektů vytvářejících krajinný pól nebo nevhodně se uplatňující singularitu, zachovat převažující orientaci prvků.

5.1.1.1.5 Na úrovni zpracování ÚP

- Respektovat existenci významných pólů a singularit dané osy v krajině, převažující orientaci prvků.
- Zamezit vymezování funkčních ploch, které by umožnily výstavbu nevhodného objektu vytvářejícího nový krajinný pól nebo významnou singularitu.
- Zajistit organizaci krajiny tak, aby nemohlo dojít k nevhodné změně základní orientaci krajiny a jejích prvků.
- Stanovit regulativy zajišťující ochranu významných pólů (dominanty, stavby, přírodní scenérie).

5.1.1.1.6 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/92 Sb.

- Zachovat převažující orientaci prvků daného typu, zajistit ochranu singularit a významných pólů osy v krajině, zamezit výstavbě nevhodných objektů vytvářejících krajinný pól nebo nevhodně se uplatňující singularitu
- Zamezit výstavbě koridorů a silnic procházejících napříč osou
- Podporovat obnovu narušených pólů krajiny

Zásada zajišťuje ochranu důležitého znaku harmonizujícího vztahy v krajině. Krajinné osy jsou pomyslné vektory, které jsou nositelem uspořádání významných znaků ve směru tohoto vektoru. Krajinné osy určují směr uspořádání prvků a složek krajiny. Uplatňují se jako dominující prvek uplatňující se v nějakém směru (výrazná komunikace, řeka, údolí) nebo pomyslná osa vytvářená prvky krajinné scény (dominanty položené v jediném směru – např. obchodní stezky). Osa určuje prostorové vztahy v krajině i vnímání jejího měřítko. Osu, která je nositelem spoluurčujícího nebo zásadního znaku krajinné scény je nutné chránit.

1.1.1.3. Kulturní dominanty s rozsahem uplatnění v rámci oblasti a nad její rámeček.

5.1.1.1.7 Na úrovni ZÚR

- Zajistit zachování významu, charakteru i uplatnění pozitivně přijímaných kulturních dominant.
- Zajistit ochranu pohledových os na pozitivně přijímanou kulturní dominantu

5.1.1.1.8 Na úrovni zpracování ÚP

- Nevymezovat funkční plochy, které by umožnily výstavbu objektu konkurujícího stávající dominantě a tím ohrozit její význam.

- Zabránit nevhodnému zastavení významných pohledových os na dominantu.
- Zabránit vzniku nevhodné zástavby v pohledově exponovaných partiích na dominantu.
- Nezastavovat případné důležité pohledové partie z vyhlídkových míst v okolí dominanty nevhodnými objekty rušícími krajinnou scenérii

5.1.1.1.9 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/92 Sb.

- Zachovat význam kulturních dominant a zajistit ochranu jejich uplatnění v krajinné scéně či obrazu nebo ochranou jejich charakteru a typických znaků zachovat jejich typický obraz, zamezit činností potlačujícím pohledové i duchovní uplatnění v krajinné scéně
- Zamezit vymezování funkčních ploch umožňujících výstavbu objektů, které by mohly narušit kulturní dominantu a to i z pohledu širších uzemních vztahů

Zásada zajišťuje ochranu ochranu pozitivně přijímaných kulturních dominant ve smyslu §12 zákona č. 114/92 Sb.

1.1.1.4. Pohledově exponované prostory

5.1.1.1.10 Na úrovni ZÚR

- Zachovat charakter pohledově exponovaného prostoru.
- Zamezit změně využití území či výstavbě způsobující snížení estetické či přírodní hodnoty krajinného rázu prostřednictvím nežádoucí změny v pohledově exponovaných prostorech

5.1.1.1.11 Na úrovni zpracování ÚP

- Identifikovat pohledově exponované prostory.
- Zamezit vymezování funkčních ploch umožňujících výstavbu objektů rušících krajinné scenérie či obrazy a zavádějící nevhodné rušící dominanty v pohledově exponovaných místech.

5.1.1.1.12 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/92 Sb.

- Zajistit významných vymezení pohledově exponovaných prostorů.
- Zajistit ochranu míst dalekého rozhledu.

Zásada zajišťuje ochranu nenarušených vyvýšených míst a vyhlídkových míst, přírodních dominant a vyhlídek. Umístěním staveb nebo jiných záměrů do těchto míst může dojít ke změně charakteru krajiny, vzniku nežádoucích výškových či pohledových dominant, zásahu do charakteru krajinné scény.

Zachováním nenarušených výrazných vyvýšenin a terénních dominant převyšujících významem a uplatněním rámcem oblasti krajinného rázu vytvářejících krajinářsky exponované prostory.

1.1.1.5. Ochrana krajinářsky exponovaných území jako indikátorů estetické a přírodní hodnoty v území kraje

5.1.1.1.13 Na úrovni ZÚR

Jedná se o chráněné krajinné oblasti, přírodní parky, a vymezené krajinářsky exponované prostory s převahou pozitivních hodnot. Zajistit jejich ochranu:

- zajištěním ochrany pozitivních hodnot krajinného rázu daných území, měřítka krajiny a pozitivních vztahů v území zvenčí.
- zamezením umísťování vertikálních výškových staveb technicistní povahy tak, aby došlo k vizuálnímu znehodnocení typických pruhledů z krajiny uvnitř exponovaných území na okolní scenérie nebo krajinné scény uvnitř exponovaného území.
- trasováním el. vedení VVN nad 110 kV mimo hranice exponovaných území.
- ochranou typické siluety krajiny exponovaného území (pokud se siluetou vyznačuje).
- před nevhodnou výstavbou objektů vizuálně se uplatňujících v cenných krajinných scenériích, nebo narušujících obraz sídla v krajině či jeho siluetu sídla.
- zabráněním umístění výškových staveb tak, aby došlo ke znehodnocení zalesněné siluety Železných hor, Žďárských vrchů, Křemešnicku, Vysokého Kamene, Melechova, Arnoleckých hor, Javořické vrchoviny, Čeříňku, Stražiště a Špičáku.

5.1.1.1.14 Na úrovni zpracování ÚP

- Identifikovat pozitivní hodnoty krajinného rázu řešeného území ve vazbě k příslušné oblasti krajinného rázu a navrhnout jejich ochranu.
- Vymezit místa krajinného rázu v řešeném území, charakterizovat tato místa a stanovit ochranné podmínky k zajištění ochrany pozitivních hodnot krajinného rázu daného místa.
- Zamezit vymezení funkčních ploch určených k realizaci staveb, které mohou významně snížit pozitivní hodnoty krajinné scény uvnitř exponovaného území, a mohou tak snížit pozitivní hodnoty krajinného rázu.
- Zabránit výstavbě technicistních staveb velkého plošného rozsahu zabírajících louky, pastviny a pole ve volné krajině a nevymezovat takové funkční plochy, které umožní realizaci takových staveb.
- Zajistit ochranu obrazu sídla v krajině, dochovaného prostorového uspořádání a jeho pozitivních vztahů s krajinou stanovením vhodných regulativů a vhodným rozmístěním funkčních ploch.
- Zajistit ochranu pozitivních znaků krajiny a ochranu historických krajinných struktur (plužina, meze, remízky, kamenice, kamenné zídky).
- Zajistit ochranu pozitivních kulturních dominant.

5.1.1.1.15 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/92 Sb.

- Zamezit výstavbě objektů nerespektujících měřítko krajiny a místa, výškových staveb narušujících krajinné scenérie a výstavbě komunikací podstatně snižujících pozitivní hodnoty obrazu krajiny exponovaného území.
- Zabránit světelnému výstražnému značení (bílý blikající světlo) u výškových staveb uplatňujícího se v krajinné scéně exponovaného území.
- Zabránit výstavbě narušující obraz sídla a podporovat aktivity korigující nevhodně se uplatňující zástavby.
- Zachovat poměr ploch lesních a trvalých travních porostů.
- Zachovat harmonický vztah sídel a zemědělské krajiny a jejich začlenění do krajinného rámce.
- Pro bydlení a občanskou vybavenost přednostně využívat rezervy v rámci zastavěného území sídel, nová zastavitelná území vymezovat výhradně v návaznosti na zastavěná území při zohlednění pohledové exponovanosti a citlivosti lokalit a dalších podmínek ochrany přírodních a kulturních hodnot krajiny.
- Zabránit zastavování volné krajiny mimo zastavěná území sídel rekreační zástavbou a zabránit vzniku nových lokalit pro stavby k rodinné rekreaci a zahušťování stávajících lokalit.
- Zamezit výstavbě objektů, které významně porušují obvyklé měřítko krajiny daného území
- V případě nových liniových staveb energetické infrastruktury minimalizovat riziko snížení estetické a přírodní hodnoty krajinného rázu v závislosti na konkrétních terénních podmínkách vhodným vymezením koridoru trasy a lokalizací stožárových míst.
- Neumísťovat výškové stavby technicistní povahy, které mohou snížit estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu tak, aby se uplatnily uvnitř krajiny přírodního parku v krajinářsky cených partiích (v zóně silné a zřetelné viditelnosti)
- Nestavět výškové stavby technicistní povahy, které mohou snížit estetickou nebo přírodní hodnotu krajinného rázu v exponovaném území

Zásada zajišťuje ochranu krajinářsky exponovaných prostorů, kam patří území chráněných krajinářských oblastí, přírodních parků a případná vymezená území s převahou pozitivních hodnot krajinného rázu. Tato území je nutné z pohledu širších územních vztahů ochránit před případy, kdy může dojít k nevhodnému pohledovému zasažení krajinné scény uvnitř těchto území zejména z pohledu:

- *Ochrany exteriéru území - představuje typické průhledy na krajinou scenérii krajiny území, zejména uplatnění na vymezuujícím horizontu.*
- *Ochrany krajinné scény uvnitř území - zasažení vymezuujících horizontů, typické scény nebo obrazu uvnitř krajiny území, v důsledku čehož jsou potlačeny znaky nesoucí pozitivní hodnoty krajinného rázu.,*

Krajinářsky exponované prostory předstávají území s vysokým podílem pozitivně vnímaných znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu reprezentující určité specifické krajinné scenérie kraje Vysočina by měly být vymezeny jako území s vysokou přírodní a estetickou hodnotou – krajinářsky

exponované prostory. Tyto prostory byly charakterizovány z pohledu přítomnosti pozitivních hodnot krajinného rázu a provedena identifikace znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu ve smyslu §12 a citovaných metodik.

Tato území představují prostory, které se vyznačují výrazně převažující přítomností pozitivních hodnot krajinného rázu utvářených uplatněním znaků přírodní a kulturní povahy a jejich vzájemných souladem vytvářejícím harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině. Tyto prostory představují specifické esteticky nebo přírodně hodnotné scenérie kraje a jako takové jsou citlivé na umístování výškových staveb technicistní povahy. Při umístování staveb je nutné se řídit ochrannými limity, aby nemohlo dojít ke kontaminaci krajinné scény cizorodými kulturními prvky.

1.1.1.6. Prostory venkovských sídel s převahou dochovaných tradičních objektů a v původním prostorovém uspořádání

5.1.1.1.16 Na úrovni ZÚR

Jde o ochranu sídel vyznačujících se převažujícím podílem tradičních objektů v původním prostorovém uspořádání před znehodnocením jejich historické hodnoty a obrazu sídla v krajině:

- Zajistit ochranu sídel s převažujícími dochovanými znaky původního prostorového uspořádání sídla a s převahou dochovaných tradičních objektů sídla a jejich okrajů.
- Zajistit ochranu typických pozitivních znaků vytvářejících malebný obraz sídla v krajině.

5.1.1.1.17 Na úrovni zpracování ÚP

- Respektovat tradiční prostorové uspořádání sídla a jeho zasazení do krajinného rámce.
- Respektovat cenné architektonické a urbanistické znaky sídel.
- Zamezit vzniku živelné zástavby v odlišném uspořádání, která může snížit estetickou kvalitu obrazu sídla v krajině.
- Respektovat poměr zastavěného a nezastavěného území v sídle, nezastavovat proluky vytvářející typický obraz sídla v krajině (rozvolněné typy zástavby).
- Při výstavbě respektovat převažující podlažnost, orientaci, umístění stavebních objektů daného typu, jejich proporce a členění hmot, charakter veřejných prostorů.
- Rozvoj sídla s převahou dochovaných tradičních objektů v původním prostorovém uspořádání přednostně řešit pomocí regulačního plánu.
- Nezastavovat dochované okraje sídla vytvářející humna.
- Respektovat kulturní dominanty sídla.
- Zamezit výstavbě průmyslových zón nevhodně měnících obraz sídla v krajině.
- Vymezovat funkční plochy tak, aby byla dodržena tato pravidla a stanovit pravidla regulativy a v případném regulačním plánu.

- Využívat rezervy v rámci zastavěného území, nové zastavitelné plochy vymezovat především v návaznosti na zastavěná území při zohlednění pohledové exponovanosti lokality a dalších podmínek ochrany přírodních a estetických hodnot krajiny.

5.1.1.1.18 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/92 Sb.

- Zajistit komplexní ochranu venkovských sídel s dochovanými objekty tradiční lidové architektury nebo historickými objekty v původním prostorovém uspořádání.
- Zamezit výstavbě znehodnocující obraz sídla v krajině a jeho krajinný rámec.
- Zamezit výstavbě výškových staveb technicistní povahy uplatňujících se jako typická dominanta sídla.
- Neumísťovat vertikální výškové stavby technicistní povahy tak, aby narušily typické pohledové partie prostoru sídla (gradace zástavby, výhled na dominantní stavbu či prostor apod.) a uplatnění typických dominant sídla.
- Zachovat harmonický vztah sídel a jejich krajinného rámce.
- Stabilizovat stávající poměr nezastavěných a zastavěných ploch a poměr urbanizovaného území vůči volné krajině.
- Nepřipouštět nové rozsáhlejší rezidenční areály nebo rekreační centra.
- Zajistit ochranu pozitivního charakteru pohledově významných horizontů.
- Zamezit výstavbě nevhodných objektů měnících pohledový vztah sídla a jeho krajinného rámce.
- Zajistit ochranu vzrostlé zeleně doprovázející sídlo a ochranu ploch rozptýlené krajinné zeleně a trvalých travních porostů, sadů a zahrad.

Zásada zajišťuje ochranu venkovských sídel vyznačujících se dochovanými tradičními objekty lidové architektury. Vymezené prostory některých sídel představují zastavěné území s esteticky a kulturně hodnotnou zástavbou, četnými dochovanými prvky lidové architektury nebo architektonicky kvalitními objekty v dochované urbanistické struktuře sídla. Často jde o prostory s vysoce cennou zástavbou v dochovaném historickém kontextu od vzniku sídla po současnost bez vlivu negativních projevů některých epoch minulého století. Sídla se vyznačují často dochovanými drobnými prvky krajinné scény, jako jsou např. volné veřejné prostory, vysoký podíl zeleně odpovídající období výsadby vzrostlé zeleně (tzv. Tereziánský patent), kamenné ploty, síť komunikací je vedena v historické stopě, často s dominantou venkovského kostela (převážně s barokní věží) aj. Tyto prostory je nutné uchránit před silným uplatněním vertikálních výškových staveb technicistní povahy a jejich umístování by mělo být prováděno s ohledem na zachování typických průhledů do krajinného rámce sídla a obrazů v rámci sídla a zejména na zachování obrazu sídla v krajině.

1.1.1.7. Ochrana typických siluet měst a obcí (obrazu sídla)

5.1.1.1.19 Na úrovni ZÚR

- Zajistit ochranu typických siluet sídel, které jsou příčinou pozitivního obrazu sídla v krajině.

5.1.1.1.20 Na úrovni zpracování ÚP

- Respektovat typickou siluetu sídla a zajistit ochranu prvků, které ji vytváří.
- Zamezit vymezení funkčních ploch umožňujících výstavbu, která by mohla znehodnotit existující typickou siluetu sídla.

5.1.1.1.21 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona . 114/92 Sb.

- Zajistit ochranu typických siluet sídel, které jsou příčinou pozitivního obrazu sídla v krajině.
- Zabránit výstavbě znehodnocující typickou siluetu sídla.

Zásada zajišťuje ochranu typických siluet sídel. Některá sídla se vyznačují typickou siluetou (a obrazem sídla) v krajině s převahou pozitivních prvků, jejíž uplatnění je neodmyslitelnou součástí krajinné scény. Terénním průzkumem by měly být „odhaleny“ typické siluety některých sídel uplatňující se pozitivně v okolní krajině (krajinném rámci sídla). Tyto siluety představují obrazy sídel, které jsou mnohdy příčinou vzniku loga sídla nebo typického obrazu na propagačních materiálech (Telč, Přebyslav aj.). Siluety některých sídel patřily vždy k neodmyslitelným artefaktům krajiny. Často mají trojúhelníkový tvar, kdy zástavba graduje ke kostelní věži, radnici nebo zámku na návrší.

Prostory, kde se uplatňuje silueta sídla s převahou pozitivních prvků s typickými znaky, budou vyznačeny a popsány a navrženy ochranné podmínky.

1.1.1.8. Přírodní dominanty

5.1.1.1.22 Na úrovni ZÚR

- Zajistit ochranu prostorů nerušených přírodních dominant

5.1.1.1.23 Na úrovni zpracování ÚP

- Identifikovat přírodní dominanty a stanovit jejich ochranu.
- Zamezit výstavbě objektů do prostoru nerušených přírodních dominant

5.1.1.1.24 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona . 114/92 Sb.

- Zamezit výstavbě objektů a umístování záměrů změny využití území do prostoru nerušených přírodních dominant.

Zásada zajišťuje ochranu přírodních dominant, kde není v současné době umístěna zástavba. Přírodní dominanty ovlivňují často velká území díky svému převažujícímu uplatnění oproti ostatním prvkům krajinné scény, často uzavírají pohledový prostor nebo jsou výraznými orientačními body. Přírodní hodnota je dána především modelací terénu, geologickou skladbou, případně zalesněním. Vrcholová část vyniká výrazným zakončením bez kulturních prvků, často je však kulturními prvky doplněna.

Ochrana spočívá v ochraně prostoru, kde se dominanta uplatňuje před narušením typických pohledů na dominantu, v ochraně prostoru vrcholové části před narušením nevhodným kulturním prvkem.

1.1.1.9. Ochrana památkových zón a rezervací

5.1.1.1.25 Na úrovni ZÚR

- Zajistit ochranu historických architektonických a urbanistických znaků památkově chráněných sídel včetně jejich vnějšího obrazu.
- Zajistit ochranu památkově chráněných architektonických objektů včetně jejich vnějšího obrazu.
- Zajistit ochranu památkově chráněných krajín včetně jejich charakteru a obrazu.

5.1.1.1.26 Na úrovni zpracování ÚP

- Respektovat pohledové uplatnění památek a památných souborů a zajistit jejich ochranu regulativy nebo regulačním plánem.
- Nevymezovat funkční plochy umožňující výstavbu, která může znehodnotit vnější obraz památky.

5.1.1.1.27 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/92 Sb.

- Chránit historické artefakty v krajině vyznačující se vysokou historickou a kulturní hodnotou pomocí památkové ochrany.
- Ochranit historické krajinné struktury (plužina, kamenice, kamenné zídky) vymezováním krajinářsky exponovaných prostorů, nebo vyhlášením památkových krajinných zón.
- Zajistit ochranu kulturních historických dominant.
- Korigovat stávající nevhodné změny vnějšího obrazu památek vzniklé zástavbou z minulých období.
- Respektovat duchovní hodnotu památných objektů, jejich souboru i krajin.

Zásada zajišťuje ochranu obrazu památek a památkových prostorů v krajině. Vymezené památkové zóny vypovídají o existenci zvýšené estetické hodnoty dané znaky historické a kulturní charakteristiky krajinného rázu s vysokou cenností. Jsou potvrzením existence významného souboru znaků historické povahy. Velká část památkových zón je chráněna ochrannými pásmy, kde jsou často stanoveny limity výstavby. Ochrana těchto zón bude stanovena v ochranných podmínkách, které by měly klást důraz na vyhodnocení možného ovlivnění památkové zóny:

- uvnitř prostoru zóny a jejího ochranného pásma,
- v obrazu zóny v krajinném rámci.

Ochranu krajinného rázu je nutné na úrovni ZÚR zajistit formou zásad pro územní plánování. Zásady představují obecné regulativy,

Na úrovni ZÚR je nutné definovat krajinný ráz jako zásadní hodnotu krajiny utvářenou znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky, harmonickými vztahy v krajině a měřítkem. Dále je nutné deklarovat čím je krajinný ráz jako hodnota krajinného rázu definována.

1.1.1.10.Ochrana oblastí krajinného rázu

5.1.1.1.28 Na úrovni ZÚR

- Na území kraje Vysočina je byly vymezeny smyslu vyhlášky č. 500/2006 Sb. následující oblasti: Čáslavsko, Havlíčkovobrodsko, Horní Pojihlaví, Humpolecko, Chotěbořsko - Golčovojevíkovsko, Javořícká vrchovina, Jindřichohradecko, Jindřichohradecko, Křemešnicko, Křižanovsko - Bítešsko, Libicko - Ronovsko, Moravskobudějovicko, Moravskokrumlovsko, Novoměstsko - Bystřicko, Pacovsko, Pelhřimovsko, Rosicko, Rosicko, Střední Posázaví, Svratecká hornatina, Telčsko - Dačicko, Třebíčsko - Velkomeziříčsko, Žďársko - Bohdalovsko, Želetavsko
- Zajistit ochranu specifických znaků vytvářejících pozitivní hodnoty krajinného rázu jednotlivých vyjmenovaných oblastí.

5.1.1.1.29 Na úrovni zpracování ÚP

- Identifikovat a vyjmenovat jevy a znaky vytvářející pozitivní hodnoty krajinného rázu dané oblasti v řešeném území a stanovit jejich ochranu ochrannými podmínkami.
- Vyjmenovat důležité pozitivní hodnoty krajinného rázu řešeného území a uvést jak je zajištěna jejich ochrana v daném územním plánu.
- Respektovat krajinářská specifika dané oblasti při vymezení funkčních ploch.
- Zamezit výstavbě či změně využití území v rozporu se stanovenými ochrannými podmínkami oblasti v daném řešeném území.

5.1.1.1.30 Na úrovni ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona . 114/92 Sb.

- Zajistit vytvoření pomocných a metodických materiálů k vytvoření seznamu znaků a jevů každé oblasti a jejich hodnot.
- Zajistit metodické vedení při vyjmenování pozitivních hodnot krajinného rázu oblasti v řešeném území.
- Předložit návrhy ochranných podmínek oblastí krajinného rázu.

Zásada zajišťuje diferencovaný přístup k ochraně hodnot krajinného rázu ve smyslu specifick jednotlivých územních prostorů. ZÚR vymezují ve smyslu vyhlášky č. 500/2006 Sb. oblasti krajinného rázu k zajištění diferencovaného přístupu ochrany pozitivních hodnot krajinného rázu ve smyslu §12 zákona č.114/92 Sb. a též ve smyslu Evropské úmluvy o krajině vedoucí k ochraně typů evropské krajiny.

- a) *Vymezená oblast krajinného rázu představuje svými rysy a přítomností hodnot typický a charakterově vyjádřitelný prostor velkého rozsahu,*

b) je charakterizována identifikací typických znaků přírodní povahy, kulturní a historické povahy, vztahů v krajině a měřítka krajiny, které společně utváří přírodní a estetickou hodnotu krajinného rázu vymezené oblasti

6 Krajinářské ochranné podmínky území kraje Vysočina

Vymezení území, kde je stanovena zákonná ochrana, nemůže dát dostatečný vypovídající obraz o estetické a přírodní hodnotě krajinného rázu území a tím ani ucelený limit ochrany obou těchto hodnot. Ustanovení §12 zákona ale vypovídá o existenci zvýšené přírodní nebo estetické hodnoty díky potvrzení vysoké cennosti znaků, které území vytváří, a to z pohledu:

- ochrany biotopů, rostlin a živočichů
- ochrany evidentních vysokých estetických a přírodních hodnot krajinného rázu dle §12 (přírodní parky) nebo § 25 (CHKO)
- památkové ochrany
- ochrany lesního půdního fondu
- a jiných typů ochrany.

Ochrana krajinného rázu území by byla nedostatečná při aplikaci územních limitů stanovených ustanoveními příslušných zákonů. Vycházíme-li z ustanovení §12 zákona, pak nezbyvá než rozšířit zákony stanovené územní limity o limity vycházející z citlivosti území na potenciální záměr výstavby daného typu kulturního prvku (např. vertikálních výškových staveb nad 40 m a větrných elektráren, logistických center apod.). K tomu byly provedeny důležité analýzy v rozsahu:

- celoplošného generalizovaného mapování charakteru území,
- lokálního terénního zjištění cenných částí ve vztahu k ochraně pozitivních cenných znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu.

Z pohledu ochrany krajinného rázu jde o jednotný postup vyhodnocení estetické a přírodní hodnoty krajinného rázu celého řešeného území, vymezení cenných prostorů s převahou pozitivních hodnot krajinného rázu, identifikaci základních znaků a hodnot jednotlivých vymezených prostorů a stanovení jejich ochrany z pohledu možného uplatnění výškových vertikálních staveb technicistní povahy.

Postup vychází ze skutečnosti, že estetickou hodnotu krajiny vytváří především „přírodní“ charakter krajiny (převaha znaků přírodní povahy v krajině), dále soulad znaků přírodní povahy se znaky kulturními a esteticky hodnotné scénérie nebo krajinné kompozice (Bukáček 1999, Vorel 2006). Neodmyslitelně k estetické hodnotě patří i znaky identifikující historický kontext struktury, využití, osídlení a vzhledu krajiny.

Základní vyhodnocení území z pohledu zákonně stanovených územních limitů bylo rozšířeno o další důležité územní limity vyplývající z vymezení prostorů míst krajinného rázu, ve kterých převažují znaky vytvářející důležitý soulad v krajině, tím i její estetickou a přírodní hodnotu, vztahů v krajině a

měřítku. Vymezení těchto prostorů vychází z terénního průzkumu. Výsledkem jednotlivých kroků je vymezení

- míst krajinného rázu a specifických krajinných celků jako krajinářsky exponovaných prostorů,
- prostorů sídel s esteticky a kulturně hodnotnou zástavbou s četnými dochovanými prvky lidové architektury nebo architektonicky kvalitními objekty v dochované urbanistické struktuře,
- krajinných předělů a pohledově exponovaných míst,
- uplatnění vybraných kulturních dominant v krajině,
- existence a uplatnění krajinných os,
- citlivých prostorů s průhledy nebo jinou vazbou na památkové zóny,
- cenných dochovaných siluet sídel a jejich citlivých prostorů s průhledy

a zajištění jejich ochrany pomocí ochranných podmínek a regulativů. K tomu slouží uvedené zásady ochrany krajinného rázu.

Je však nutné zajistit ochranu vyplývající z typologického členění krajiny. Toto členění vychází z jednotné analýzy území a jeho výsledkem jsou tzv. krajinné typy.

Zemědělská – ochrana typických znaků zemědělské krajiny atd...

6.1 Obecné ochranné podmínky řešeného území z pohledu umístování vertikál technicistního charakteru, kde je předpoklad kontrastního uplatnění

Obecné ochranné podmínky vyjadřují limity vztažené na úroveň oblastí krajinného rázu, konviziální prostor a celého území. Jejich účelem je zajistit základní ochranu pozitivních znaků a hodnot krajinného rázu ve vztahu ke krajinně řešenému území ve smyslu §12 zákona č. 114/92 Sb.

Každá vertikální výšková stavba technicistního charakteru by měla dodržet následující limity území:

- × Stavba se neuplatní v pohledových osách na výrazné typické dominanty (např. Polná, Brtnice, Telč aj.).
- × Stavba nenaruší interiér území vysoké krajinařské hodnoty, zejm. přírodní parky a vymezená místa krajinného rázu.
- × Stavba nepřevyší krajinné předěly tak, aby vznikla dominanta na rozhraní dvou oblastí krajinného rázu.
- × Stavba se nebude uplatňovat jako dominanta oblasti krajinného rázu.
- × Stavba se nebude uplatňovat v prostoru výhledu na typickou přírodní scenérii oblasti či místa, v esteticky cenném obraze sídla vytvářejícím typickou siluetu a prostor, nebude se uplatňovat do interiéru památkové zóny či rezervace.
- × Stavba se nestane spoluurčujícím znakem krajiny oblasti či konviziálního prostoru (ve smyslu uvedených metodik) – tzv. kumulativní efekt.
- × Stavby by neměly být v místě kumulovány v takovém počtu, aby způsobily společným uplatněním změnu měřítka krajiny.
- × Měly by být dodrženy ochranné limity vymezených prostorů.

6.2 Obecné ochranné podmínky řešeného území z pohledu umístování staveb technicistního charakteru velkého plošného rozsahu, kde je předpoklad kontrastního uplatnění

Obecné ochranné podmínky vyjadřují limity vztažené na úroveň oblastí krajinného rázu, konviziální prostor a celého území. Jejich účelem je zajistit základní ochranu pozitivních znaků a hodnot krajinného rázu ve vztahu ke krajinně řešenému území ve smyslu §12 zákona č. 114/92 Sb.

Každá stavba technicistního charakteru o velkém plošném rozsahu by měla dodržet následující limity území:

- × Stavba nezmění pozitivní charakter krajinného rámce sídla.

- × Stavba se nebude uplatňovat v cenných pohledových partiích na významné krajinné scenérie nebo dominanty.
- × Stavba významně nezmění poměr urbanizovaného prostředí vůči volné krajině.
- × Stavba nebude umísťována do ploch s trvalými travními porosty a orné.
- × Při výstavbě budou upřednostňovány plochy brownfields.

7 Návrh ochranných podmínek oblastí krajinného rázu

V oblasti krajinného rázu je třeba dbát na minimalizaci zásahů a zachování významu znaků krajinného rázu, které jsou zásadní nebo spoluurčující pro ráz krajiny a které jsou dle cennosti v rámci státu či regionu jedinečné nebo význačné. Jedná se o následující zásady ochrany krajinného rázu, z nichž některé jsou obecně použitelné pro ochranu přírody a krajiny a některé pro územně plánovací činnost.

7.1 CZ0610-OB001 Havlíčkovobrodsko

- Zohlednění významu a cennosti údolních prostorů v lesních hospodářských plánech, v technologii údržby a managementu krajiny.
- Zachování drobných lomů, skalních výchozů a sutí se specifickou vegetací.
- Ochrana vegetačních prvků liniové zeleně podél komunikací, vodních toků a vodních ploch jakožto důležitých prvků prostorové struktury a znaků přírodních hodnot.
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.
- Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů.
- Zachování měřítka a formy tradičních staveb při novodobém architektonickém výrazu u nové výstavby v polohách mimo kontakt s cennou lidovou architekturou.
- Rozlišování takových zón ve struktuře obcí, které zachovávají znaky historického charakteru obce a v polohách mimo kontakt s těmito zónami uplatňovat diferencovaný přístup k regulaci zástavby.
- Omezení možnosti umístění staveb a technických zařízení výškového charakteru (výška přes 20 m na volném prostranství nebo přes 8 m nad obklopující lesní porost) na exponovaných horizontech (hřbety Vraního vrchu, Lhotského vrchu, Spáleného vrchu).
- Zachování siluet a charakteru okrajů obcí s cennou architekturou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou architekturou.
- Dbát na zachování historických krajinných úprav a na strukturu kulturní krajiny.

7.2 CZ0610-OB002 Horní Pojihlaví

- Zohlednění významu a cennosti údolních prostorů v lesních hospodářských plánech, v technologii údržby a managementu krajiny k zajištění zachování estetických hodnot údolních prostorů.

- Ochrana vegetačních prvků liniové zeleně podél komunikací, vodních toků a vodních ploch jakožto důležitých prvků prostorové struktury a znaků přírodních hodnot.
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.
- Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů.
- Zachování měřítka a formy tradičních staveb při novodobém architektonickém výrazu u nové výstavby v polohách mimo kontakt s cennou lidovou architekturou.
- Rozlišování takových zón ve struktuře obcí, které zachovávající znaky historického charakteru obce a v polohách mimo kontakt s těmito zónami uplatňovat diferencovaný přístup k regulaci zástavby.
- Omezení možnosti umístění staveb a technických zařízení výškového charakteru (výška přes 20 m na volném prostranství nebo přes 8 m nad obklopující lesní porost) na exponovaných horizontech (navazující hřbety, prostory s dochovanými strukturami původního členění krajiny, rekreační prostory j. od Jihlavy, hrany údolí, v okolí Brtnice s dominantou zámku a kostela).
- Zachování siluet a charakteru okrajů obcí s cennou architekturou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou architekturou.
- Dbát na zachování historických krajinných úprav a na strukturu kulturní krajiny.

7.3 CZ0610-OB003 Želetavsko

- Ochrana vegetačních prvků liniové zeleně podél vodních toků a vodních ploch jakožto důležitých prvků prostorové struktury a znaků přírodních hodnot.
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.
- Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů.
- Situování rozvojových ploch větších sídel do kontaktu se současně zastavěným územím, nevytvářet samostatné satelitní celky nízkopodlažní zástavby, rozvoj sídel a krajiny řešit ve vzájemných vazbách.
- Zachování historických siluet sídel.

7.4 CZ0610-OB004 Křemešnicko

- Zachování hodnot lesních interiérů v lesních hospodářských plánech, v technologii údržby a managementu krajiny, posílení pestrosti lesních okrajů.
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.
- Zachování typických znaků původní struktury krajiny včetně zachování jejich přírodního charakteru.
- Zachování stromořadí a alejí včetně vzrostlé zeleně v sídlech.

- Zamezení umístování dominant technicistní povahy do vymezujičích horizontů a krajinných předělů a zamezení výstavbě větrných elektráren a větrných farem přesahujících svou výškou krajinné předěly Čeříнку, Špičáku, Vysokého Kamene, Křemešníku a umístování do prostorů s dochovanými znaky původní struktury krajiny a s ohledem na komponované krajinné prostory v okolí panských sídel a měst.
- Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů.
- Omezení možnosti výstavby nových průmyslových, skladových a velkokapacitních zemědělských staveb a areálů na území Kublova a Karlova.
- Respektování krajinářských úprav zemědělské krajiny v okolí a prostorů komponované krajiny v okolí Batelova a Třešti.
- Zachování významu kulturních dominant v krajinné scéně.
- Ochrana siluet kulturních dominant a historické zástavby.
- Zlepšování charakteru prostředí odstraněním nevhodných a rušivých staveb.

7.5 CZ0610-OB005 Pelhřimovsko

- Zohlednění významu a cennosti údolních prostorů v lesních hospodářských plánech, v technologii údržby a managementu krajiny.
- Ochrana vegetačních prvků liniové zeleně podél komunikací, vodních toků a vodních ploch jakožto důležitých prvků prostorové struktury a znaků přírodních hodnot.
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.
- Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů.
- Zachování měřítka a formy tradičních staveb při novodobém architektonickém výrazu u nové výstavby v polohách mimo kontakt s cennou lidovou architekturou.
- Rozlišování takových zón ve struktuře obcí, které zachovávají znaky historického charakteru obce a v polohách mimo kontakt s těmito zónami uplatňovat diferencovaný přístup k regulaci zástavby.
- Omezení možnosti umístění staveb a technických zařízení výškového charakteru (výška přes 20 m na volném prostranství nebo přes 8 m nad obklopující lesní porost) do exponovaných pruhledů (ochrana uvedených dominant a dochovaných prostorů sídel).
- Zachování siluet a charakteru okrajů obcí s cennou architekturou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou architekturou.
- Dbát na zachování historických krajinných úprav a na strukturu kulturní krajiny.
- Zachovat prvky historického členění krajiny.

7.6 CZ0610-OB006 Humpolecko

- Zamezit výstavbě výškových staveb technicistní povahy přesahujících krajinný předěl Melechova a výrazně se uplatňujících v dochovaných prostorech původního členění krajiny a v prostorech záměrně komponované krajiny nebo narušujících uplatnění kulturních dominant.

- Zamezit výstavbě nadměrných komunikací uplatňujících se v krajinářsky exponovaných prostorech s vysokými hodnotami krajinného rázu.
- Zamezit další výstavbě halových objektů ve volné krajině doprovázejících dálniční koridor D1 zjemněna v prostorech v okolí obcí a jejich krajinného rámce: Skorkova, Kamenice, Herálce, Speřice, Holušice, Jiřice; dále ve všech lesních partiích.
- Zamezit živelné výstavbě v okraji či uvnitř venkovských sídel s převážně dochovanou urbanistickou strukturou bez vazby na původní sídlo (prostorové uspořádání, vedení místních komunikací, architektonický vzhled a charakter zástavby).
- Zamezit výstavbě novostaveb v historicky intaktně dochovaných prostorech rušící členění, charakter a vzhled.
- Neumisťovat halové a jiné stavební objekty odlišujícími se proporcemi a měřítkem od převažující zástavby do volné krajiny a do okrajů sídel, kde mohou narušit krajinnou scenérii nebo typický obraz.
- Zajistit ochranu komponovaných prostorů v okolí panských sídel, zejména proti poškození dochovaných prvků a výstavbě či změně využití území způsobující snížení estetické hodnoty místa.
- Zajistit ochranu typických kulturních dominant krajiny před jejich narušením.
- Zajistit ochranu dochovaných obrazů sídel.
- Zajistit ochranu území zvýšené estetické a přírodní hodnoty v okolí Věže, Herálce, Melechova, Světlice a Světlického dvora, Lipnice nad Sázavou či drobných údolních prostorů s mlýny vytvářejících specifická místa krajinného rázu.
- Neumisťovat nadzemní el. vedení do pohledově exponovaných prostorů a prostoru se zvýšenou estetickou a přírodní hodnotou krajinného rázu a na vymezující horizonty či předěly.

7.7 CZ0610-OB007 Žďársko – Bohdalovsko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat ve vymezených územích přírodního parku Bohdalovsko a CHKO Žďárské vrchy a ve vyvýšených prostorech Arnoleckých hor, nebo budou v kontrastu se stávajícími dominantami kostelních věží
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce významné památky poutního kostela na Zelené hoře
- Zamezit nevhodně výstavbě necitlivě vedeným komunikacím potlačujícím přírodní charakter typických prostorů s rybníky a mokřady
- Zamezit zcelování polí a zajistit v rámci přírodního parku
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla
- Zamezit výstavbě nevhodně řešených objektů v prostorech s rybníky a převahou znaků přírodní povahy

7.8 CZ0610-OB008 Novoměstsko – Bystřicko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině

- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat v území CHKO Žďárské vrchy a ve vyvýšených prostorech, odkud se budou uplatňovat jako dominanta mnoha dalších oblastí, nebo budou v kontrastu se stávajícími dominantami kostelních věží
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce kulturního prostoru v okolí Bobrové
- Zamezit nevhodně výstavbě necitlivě vedeným komunikacím potlačujícím přírodní charakter typických prostorů s rybníky a mokřady
- Zamezit zcelování polí a zajistit v rámci prostoru v okolí Bobrové a Zlatkova
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad potlačujících typický charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.9 CZ0610-OB009 Křižanovsko - Bítešsko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit nevhodně situované výstavbě zdůrazňující existenci dálnice (čerpací stanice, reklamní billboardy apod.)
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat v území přírodních parků Svratecká hornatina, Třebíčsko či Údolí Balinky a též ve vyvýšených prostorech, odkud se budou uplatňovat jako dominanta mnoha dalších oblastí, nebo budou v kontrastu se stávajícími dominantami kostelních věží či kulturně cenných prostorů
- Zajistit ochranu vymežujících horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce prostoru v okolí Heřmanova, Moravce, Křižanova, Osové
- Zamezit nevhodné výstavbě necitlivě vedených komunikací, potlačujících přírodní charakter typických prostorů s rybníky a mokřady
- Zamezit dalšímu scelování polí, zejména v prostorech s dochovanými prvky historického členění krajiny
- Zamezit technickým úpravám vodních toků potlačujících typický charakter drobných údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského typu a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.10 CZ0610-OB010 Třebíčsko – Velkomeziříčsko

- Zamezit odstraňování syenitových kamenů z volné krajiny a případnému zcelování ploch orné
- Zamezit urbanizaci volného krajinného prostoru mimo zastavěné části sídel a necitlivému rozšiřování zastavěných částí sídel do volné krajiny
- Zamezit výstavbě výškových staveb přesahujících výšku lesa více jak 8 m a větrných elektráren v celém prostoru oblasti

- Zamezit výstavbě, která nese kontrastní uplatnění vůči pozitivním kulturním dominantám
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zajistit ochranu údolních prostorů Balinky a Oslavy a malebných prostorů v celém území před poničením stávající zvýšené estetické hodnoty, zejména zamezit nové rekreační výstavbě (využít stávající potenciál)
- Zamezit výstavbě potlačující přírodní charakter krajiny
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad potlačujících typický charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbami uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.11 CZ0610-OB011 Moravskobudějovicko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, odkud mohou vizuálně kontaminovat dochované historicky cenné prostory s typickými kulturními dominantami a dochovanými prostory komponované krajiny a též do míst, odkud se budou vizuálně uplatňovat v území přírodních parků Třebíčsko, Rokytná, Jevišovka a též v prostorech nedalekého národního parku Podyjí.
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu, zejména ochranu zalesněných hřbítků S od Jemnice a S od Moravských Budějovic.
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce prostorů záměrně komponované krajiny, zejména pak specifických průhledů s typickými obrazy daného prostoru
- Zamezit nevhodné výstavbě necitlivě vedených komunikací, potlačujících přírodní charakter údolních prostorů a prostorů s rybníky
- Zamezit dalším technickým úpravám vodních toků a budování přehrad, potlačujících typický charakter dochovaných drobných údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích cenných dochovaných sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.12 CZ0610-OB012 Telčsko – Dačicko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v celé oblasti
- Zamezit výstavbě dominant technicistní povahy a kulturních dominant narušujících typický obraz města Telče nebo potlačujících uplatnění typických kulturních dominant v území
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce kulturního prostoru Telče
- Zamezit nevhodné výstavbě necitlivě vedených komunikací potlačujících přírodní charakter typických prostorů s rybníky a vodními toky, zejména v nivě Moravské Dyje
- Zamezit scelování polí u prostorů s dochovanými prvky původního členění krajiny

- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad, potlačujících typický charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.13 CZ0610-OB013 Javořická vrchovina

- Zohlednit zachování hodnot lesních interiérů s bučinami a rašeliništi v lesních hospodářských plánech, v technologii údržby a managementu krajiny.
- Ochrana vegetačních prvků nelesní zeleně v otevřených partiích doprovázejících liniové objekty v krajině a v zastavěných částech sídel.
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím, v cenných částech bude zpracován regulační plán zohledňující prostorové uspořádání sídla a architektonickou kvalitu objektů v něm.
- Omezení stavební činnosti na rekonstrukce, přestavby a dostavby s využitím stávajících objektů při zachování dimenzí, měřítka a hmot tradiční architektury, v kontextu s cennou lidovou architekturou zachování i barevnosti a použití materiálů.
- Omezení možnosti nové výstavby a plošného rozvoje existující zástavby, zejména omezení rekreační výstavby.
- Zachování dochovaných prvků kulturní krajiny, mezí, remízků a rybníků.
- Ochrana siluet kulturních dominant a historické zástavby.
- Zlepšování charakteru prostředí odstraněním nevhodných a rušivých staveb nebo jejich eliminací zelení.
- Zamezit výstavbě v průhledech do okolní krajiny a typických pohledových osách na obraz sídla nebo dominantu místa.
- Zamezit výstavbě vysokých vertikál technicistní povahy, které se mohou kontrastně uplatnit v odlesněných prostorech celé oblasti i přesto, že jsou umístěny vně (zejména zamezit výstavbě větrných elektráren uplatňujících se nad vymežujícími horizonty a předěly).
- Zajistit zvýšenou ochranu krajiny vyhlášením přírodního parku.

7.14 CZ0610-OB014 Jindřichohradecko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě větrných elektráren v celém prostoru
- Zamezit výstavbě výškových staveb technicistní povahy na vyvýšená místa a do prostorů, kde dochází k vizuálnímu kontaktu se stávajícími kulturními dominantami krajiny
- Zajistit ochranu vymežujících horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce kulturního prostoru měst
- Zamezit nevhodné výstavbě necitlivě vedených komunikací, potlačujících přírodní charakter typických prostorů s rybníky a mokřady
- Zamezit scelování polí a zajistit ochranu dochovaných prvků historického členění krajiny
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad, potlačujících typický charakter údolí

- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.15 CZ0610-OB015 Pacovsko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat v území přírodního parku Polánka a ve vyvýšených prostorech, odkud se budou uplatňovat jako dominanta mnoha dalších oblastí, nebo budou v kontrastu se stávajícími dominantami kostelních věží nebo se budou uplatňovat v interiérech komponované krajiny
- Zajistit ochranu krajinných předělů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zamezit nevhodné výstavbě komunikací potlačujících přírodní charakter typických prostorů s rybníky a mokřady a údolních partií
- Zajistit ochranu přírodního charakteru údolí, zejména Vodického potoka a Trnavy a Černovického potoka
- Zamezit scelování polí v prostorech s dochovanými znaky historického členění
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad potlačujících typický přírodní charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.16 CZ0610-OB016 Střední Posázaví

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat v území přírodního parku Melechov a ve vyvýšených prostorech, odkud se budou uplatňovat jako dominanta mnoha dalších oblastí, nebo budou v kontrastu se stávajícími dominantami kostelních věží nebo budou vizuálně potlačovat přírodní charakter území
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa a výstavbou budov uplatňujících se ve vymezeném horizontu
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce kulturního prostoru v okolí významných historických prostorů s dochovanými památkami
- Zajistit ochranu typické dominanty krajiny Melechova
- Zamezit nevhodně vedeným komunikacím potlačujícím přírodní charakter údolních prostorů a výstavbě zvýrazňující uplatnění dálnice D1
- Zamezit scelování polí v prostorech s dochovanými prvky původního historického členění
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování dalších přehrad potlačujících typický charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.17 CZ0610-OB017 Chotěbořsko – Golčovojevíkovo

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat v území CHKO Železné hory a přírodního parku Doubrava
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce záměrně komponovaných prostorů
- Zamezit nevhodné výstavbě necitlivě vedeným komunikací potlačujících přírodní charakter prostorů údolí a míst s rybníky a mokřady
- Zamezit technickým úpravám vodních toků potlačujících typický charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.18 CZ0610-OB018 Libicko – Ronovsko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal, rodinné výstavbě ve volné krajině
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v prostorech, ze kterých se budou vizuálně uplatňovat v území CHKO Železné hory, nebo budou v kontrastu se stávajícími dominantami kostelních věží a dochovanými prostory komponované krajiny
- Zamezit nevhodné výstavbě necitlivě vedeným komunikacím potlačujícím přírodní charakter údolních prostorů s rybníky a mokřady
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad potlačujících typický charakter údolí
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích sídel venkovského charakteru a nevhodným dostavbám uvnitř sídel bez vazby na základní dochovanou urbanistickou strukturu sídla

7.19 CZ0610-OB019 Svratecká hornatina

- Zamezit výstavbě průmyslových zón a halových objektů
- Zamezit dostavbám sídel s dochovanou urbanistickou strukturou a výstavbě nerespektující tradiční prostorové uspořádání sídla
- Zamezit necitlivým přestavbám tradičních zemědělských usedlostí a chalup a živelnému nekoncepčnímu rozšiřování zastavěných území sídel
- Zamezit výstavbě nerespektující tradiční měřítka a proporce v daném místě.
- Zamezit výstavbě rekreačních objektů a chat
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren v celém prostoru a v navazujícím okolí, odkud se mohou vizuálně uplatnit v prostorech oblasti
- Zamezení výstavbě vertikál technicistní povahy do vymezujících horizontů a krajinných předělů nebo míst, kde budou v kontrastu se stávajícími kulturními dominantami
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce Jimramova
- Zamezit výstavbě potlačující přírodní charakter území
- Zamezit scelování polí
- Zamezit technickým úpravám vodních toků a budování přehrad potlačujících typický charakter údolí

7.20 CZ0610-OB020 Moravskokrumlovsko

- Zamezit výstavbě průmyslových center a hal i rodinné výstavbě potlačující historickou a estetickou hodnotu daného prostoru
- Zamezit výstavbě výškových staveb a větrných elektráren uplatňujících se na hranách údolích a vyvýšených místech v jejich těsném okolí a v prostorech, ze kterých se budou vizuálně v kontrastu vůči dominantám kostelních věží a v prostorech záměrně komponované krajiny
- Zajistit ochranu horizontů před výstavbou objektů přesahujících výšku lesa cca okolo 8 m
- Zajistit ochranu širšího krajinného rámce kulturních prostorů záměrně komponované krajiny
- Zamezit nevhodně výstavbě necitlivě vedeným komunikacím potlačujícím přírodní charakter údolních partií
- Zamezit dalším technickým úpravám vodních toků
- Zamezit vzniku nevhodně urbanizovaných prostorů na okrajích a nevhodným dostavbám uvnitř sídel venkovského charakteru vyznačujících se dochovanou původní urbanistickou strukturou

8 Zajištění udržitelnosti charakteru krajiny

8.1.1 Ochrana přírodních hodnot území

Ochrana přírodních prvků na úrovni strategie KRR a ZÚR

Důležité je zachování prvků přírodní povahy a jejich důsledná ochrana z pohledu ochrany přírodní hodnoty krajinného rázu. Každý prvek se v krajině vyskytuje ve specifické formě, ochrana je vždy vztažena k dané formě (ochrana doprovodné zeleně kaplí, obrazu sídla se vzrostlými stromy apod.). To často vyžaduje i soustavnou péči o území.

Ochrana reliéfu na úrovni strategie a ZÚR:

Ochrana by měla spočívat především v zachování typického reliéfu a tedy ochraně před neřízenou a do krajiny těžko začlenitelnou těžbou velkého rozsahu, zachování charakteru specifických prvků jako jsou zaříznutá údolí, kotliny a srázy. Reliéf je často ovlivňován antropogenními tvary díky rozsáhlé výstavbě. Reliéf je důležitým faktorem při posuzování uplatnění výškových staveb nebo staveb velkého rozsahu. Ochrana menších skalních tvarů by měla spočívat především v zachování četnosti těchto útvarů a v ochraně jejich uplatnění v daném prostoru. Často je škodlivým elementem rekreační výstavba, umísťování stožárů různé povahy, odstranění díky nepřizpůsobivému způsobu využití krajiny.

Ochrana ve vztahu klimatických podmínek na úrovni strategie KRR a ZÚR:

Soulad s klimatickými podmínkami je předpokladem k zachování typického rázu území. Výstavba domu odpovídajícího více teplým částem země může snížit vnímání celkového charakteru ovlivněného prostoru. Zamezení živelné výstavbě rekreačních objektů, zejména pro individuální rekreaci.

Ochrana vodních prvků na úrovni strategie KRR a ZÚR:

Ochrana by měla spočívat především v zachování dochovaného přírodního charakteru vodních toků, a v ochraně jejich uplatnění v daném prostoru. Ve snaze zajistit přírodní charakter vodním nádržím.

Ochrana doprovodů vodních prvků krajiny na úrovni strategie KRR a ZÚR:

Ochrana by měla spočívat především v zachování dochovaného přírodního charakteru vodních toků, a v ochraně jejich uplatnění v daném prostoru a ochraně přírodních a přírodě blízkých doprovodných prvků přírodní povahy - břehové porosty, podmáčené louky, kulturní a historické povahy – staré dochované mosty, náhony, vodní díla, hatě apod.

Ochrana lesů na úrovni strategie KRR a ZÚR:

Ochrana by měla spočívat především v zachování rozsahu lesních porostů (odlesnění většího rozsahu změní významně tvář krajiny), jejich přírodní charakter chránit před umísťováním prvků technicistní povahy uplatňující se nad korunami stromů. Důležité jsou okraje lesních porostů, které jsou buď

členité a doplněné bohatší druhovou skladbou, nebo geometricky upravené. Ochrana přechodových prostorů mezi lesem a volnou krajinou s pestrými lesními okraji je nezbytná.

8.1.2 Ochrana kulturní a historické hodnoty území

Ochrana ve vztahu k využití krajiny na úrovni strategie KRR a ZÚR

Důležité je zachování členitosti krajiny a zamezení její unifikaci díky formám hospodaření rozsahem a způsobem intenzivně využívající krajinu. Prvků přírodní povahy a jejich důsledná ochrana z pohledu ochrany přírodní hodnoty krajinného rázu. Každý prvek se v krajině vyskytuje ve specifické formě, ochrana je vždy vztažena k dané formě (ochrana doprovodné zeleně kaplí, obrazu sídla se vzrostlými stromy apod.). To často vyžaduje i soustavnou péči o území.

Ochrana z pohledu struktury osídlení na úrovni strategie KRR a ZÚR

Nutné je zabránit výstavbě rozsáhlých komerčních a logistických center, vyžadujících v krajině úpravy velkého rozsahu způsobující nežádoucí změnu základní struktury krajiny a vztahy v krajině.

Ochrana sídel na úrovni strategie KRR a ZÚR

Je nutné zachovat typické obrazy sídel a hájit je před úplnou degradací moderní unifikací krajiny, dále dochované prostorové uspořádání a architektonický obraz, chránit typické znaky vycházející z regionálně specifické lidové architektury, u měst zachovávat obraz sídla a centrální historické části městské krajiny.

Ochrana kulturních dominant na úrovni strategie KRR a ZÚR

Kulturní dominanty je nutné chránit před snížením jejich vlivu. Nutné je zachovat prostor, který ovlivňují v co nejméně změněné podobě tzv. ochranou třetích bodů.

Ochrana z pohledu existence moderní vrstvy na úrovni strategie KRR a ZÚR

Je nutné zabránit živelnému rozvoji těchto prvků snižujících estetickou i přírodní hodnoty krajinného rázu, výstavbu podřídit základním pravidlům obecným pro celé území kraje a následně specifikům daného prostoru, který mohou ovlivnit. Pravidla by měla být transparentní a známá předem...

Ochrana památek na úrovni strategie KRR a ZÚR

Zabránění určitému typu „koroze“, jejímž vlivem dochází k potlačení historicky cenných prvků nebo jejich konečnému odstranění je základní ochrannou podmínkou historické charakteristiky území vůbec.

Obsah

E.	Zásady ochrany krajinného rázu	1.2
1	Výklad k dokumentu	1.3
2	Princip ochrany krajinného rázu vycházející z legislativního rámce	2.4
3	Sledované znaky krajiny vytvářející pozitivní hodnotu krajinného rázu území kraje Vysočina a jejich ochrana v obecné rovině.....	3.5
3.1	Znaky přírodní povahy	3.6
3.2	Znaky historické povahy	3.7
3.3	Znaky kulturní povahy	3.7
3.4	Znaky utvářející harmonické vztahy v krajině a harmonické měřítko	3.8
4	Deklarace hodnot krajinného rázu kraje Vysočina a jejich ochrana	4.9
5	Zásady ochrany krajinného rázu	5.10
6	Krajinářské ochranné podmínky území kraje Vysočina.....	6.20
6.1	Obecné ochranné podmínky řešeného území z pohledu umístování vertikál technicistního charakteru, kde je předpoklad kontrastního uplatnění	6.22
6.2	Obecné ochranné podmínky řešeného území z pohledu umístování staveb technicistního charakteru velkého plošného rozsahu, kde je předpoklad kontrastního uplatnění.....	6.22
7	Návrh ochranných podmínek oblastí krajinného rázu	7.23
7.1	CZ0610-OB001 Havlíčkobrodsko	7.23
7.2	CZ0610-OB002 Horní Pojihlaví	7.23
7.3	CZ0610-OB003 Želetavsko	7.24
7.4	CZ0610-OB004 Křemešnicko.....	7.24
7.5	CZ0610-OB005 Pelhřimovsko.....	7.25
7.6	CZ0610-OB006 Humpolecko	7.25
7.7	CZ0610-OB007 Žďársko – Bohdalovsko.....	7.26
7.8	CZ0610-OB008 Novoměstsko – Bystřicko.....	7.26
7.9	CZ0610-OB009 Křižanovsko - Bítešsko	7.27

7.10	CZ0610-OB010 Třebíčsko – Velkomeziříčsko	7.27
7.11	CZ0610-OB011 Moravskobudějovicko	7.28
7.12	CZ0610-OB012 Telčsko – Dačicko.....	7.28
7.13	CZ0610-OB013 Javořická vrchovina.....	7.29
7.14	CZ0610-OB014 Jindřichohradecko	7.29
7.15	CZ0610-OB015 Pacovsko	7.30
7.16	CZ0610-OB016 Střední Posázaví	7.30
7.17	CZ0610-OB017 Chotěbořsko – Golčovojevíkovsko	7.31
7.18	CZ0610-OB018 Libicko – Ronovsko	7.31
7.19	CZ0610-OB019 Svratecká hornatina.....	7.31
7.20	CZ0610-OB020 Moravskokrumlovsko	7.32
8	Zajištění udržitelnosti charakteru krajiny	8.33
8.1.1	Ochrana přírodních hodnot území.....	8.33
8.1.2	Ochrana kulturní a historické hodnoty území	8.34